

pacijenata koji idu na zračenje, a ako nastanu promjene, potrebna je kirurška terapija, terapija hidrobaričnim kisikom (HBO) te uporaba Marxova protokola. Prikaz niza primjera iz naše prakse prikazuje koliko su kliničke smjernice implementirane.

Do We Know Everything about Radioosteonecrosis?

Irina Filipović Zore¹, Joško Grgurević²

¹Department of Oral Surgery School of Dental Medicine University of Zagreb

²Clinical Department of Oral Surgery, University Hospital Centre Rebro, Zagreb

Summary

According to data of the World Health Organisation, malignant diseases, apart from cardiovascular diseases, are the most prevalent diseases of today.

As one form of therapy for malignancy radiation in 63% of patients has the primary task of destroying tumour cells, while minimally damaging the surrounding tissue.

The greatest and most dangerous complication in radiotherapy of the head and neck is without doubt osteoradionecrosis (ORN). It occurs most frequently when the dose of radiation is more than 60 Gy or in the case of patients who receive combined radio and chemo-therapy. ORN occurs in 5-22% of such irradiated patients. ORN can occur spontaneously, although in 60% of cases it occurs as a response to tissue injury, usually after tooth extraction, but also after other manipulations in the oral cavity. Because of the radiation the bone becomes acellular, avascular and hypoxic, and clinically can be interpreted as the occurrence of ulceration, mucous membrane necrosis and exposure of necrotic bone, with pain and eventual paresthesia. Predilective sites are the posterior parts of the mandible. For diagnosis of ORN, apart from a medical examination, orthopantomogram, computerised tomography and magnetic resonance are needed. In the future SPECT (single-photon emission computed tomography) will have an important role.

Clinical indicators in the therapy of ORN are first and foremost a good preventive programme and periradiation care of the patient undergoing radiation, and in the case that changes do occur surgi-

cal therapy is needed, therapy with hydrobaric oxygen (HBO), and the use of Marx's protocol. Presentation of numerous examples from our practice shows how many clinical indicators are implemented.

Mukokele

Leonard Bergovec, Davor Brajdić, Darko Macan

Klinički zavod za oralnu kirurgiju, Klinika za kirurgiju lica, čeljusti i usta, KB "Dubrava", Zagreb

Sažetak

U ambulanti oralne kirurgije gotovo se danomice susrećemo sa salivarnim cistama. Liječimo ih kirurškim putem - izljuštivanjem ili marsupijalizacijom.

Smatrali smo vrijednim te promjene raščlaniti klinički, patohistološki i patogenetski.

Postoje dva tipa salivarnih cisti: retencijske ciste (histološki žlijezda slinovnica s dilatiranim izvodnim kanalićima obloženima krupnim stanicama sa sačastom citoplazmom) i ekstrasvazijske ciste (šuplja tvorba ispunjena staničnim detritusom i bakterijama, obložena cilindričnim i višeslojnim epitelom).

Mukokele su obložene stijenkom granulacijskoga tkiva i sadržavaju eozinofilni hijalini materijal. Rasporjene su po cijeloj sluznici usne šupljine, ali najviše na donjoj usnici. Najčešće nastaju mehaničkim ozljedama izvodnih kanala malih žlijezda slinovnica i retencijom. Promjera su oko 1,5 cm. Izazivaju laganu cijanozu područja i plavkasto-bijelo prosijavanje koje nastaje kao posljedica sužavanja krvnih žila i tanke stijenke mukokele.

Retrospektivno smo analizirali patohistološke nalaze s kliničkom dijagnozom "mukokela" u razdoblju od 1. siječnja 1995. do 31. prosinca 2000. godine. U tome razdoblju ukupno je operirano 9047 osoba. Od 1358 nalaza koji su poslani na patohistološku raščlambu (PHD) 89 je klinički dijagnosticirano kao mukokele. Od 89 navedenih lezija u samo je 72 slučaja patohistološki potvrđena dijagnoza mukokela. Razlike u spolu nisu bitno utjecale na nastanak mukokela, a prema istraživanju nalazimo da se mukokele javljaju u svim dobnim skupinama, no ipak češće u mladim ljudima u drugom i trećem desetljeću života. Mukokele su najvećim dijelom bile na donjoj usnici, 83,3% u našem istraživanju. Ostale